

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *vedoucí práce*

Autorka práce: Tereza Chobotová

Název práce: Hodnotové orientace a strategie nastupujících generací (X, Y, Z)

Vedoucí práce: doc. Milan Tuček, CSc

Oponent/tka:

Navržené hodnocení:

A (C)

Vazba práce na okruhy SZZ (informace je uvedena v Příloze bakalářské práce)

Tato část se týká pouze prací vypracovaných ve studijním programu Sociologie se specializacemi; dále pak prací ze studijního programu Sociologie - sociální politika obhajovaných v tzv. pilotním režimu.

SZZ, Sociologie

Tematický okruh 2 POJMY

Klíčové slovo: Hodnoty

Tematický okruh 4: PROCESY

Klíčové slovo: Socializace

Tematický okruh 5: IDENTITY

Klíčové slovo: Generační]

SZZ, Metodologie

Okruh 1: Teoretická východiska výzkumu

Téma: Kvalitativní výzkum

Okruh 2: Příprava a organizace výzkumu

Téma: Kvalitativní výzkum

Okruh 3: Vytváření a sběr dat

Téma: Kvalitativní výzkum

Okruh 4: Analýza dat

Téma: Kvalitativní výzkum

Okruh 5: Reflexivita, etika a prezentace výzkumu

Téma: Kvalitativní výzkum

Specializace Sociální antropologie

Okruh č. 3: My a Oni. Skupinové hranice. Identity. Vytváření a reprodukce skupinových vazeb. Sociální skupiny, etnická a národní společenství.

Posudek

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry?

Obecně je cíl práce formulován hned v úvodu a je vlastně vyjádřen v názvu bakalářské práce. Je konkretizován v kapitolách věnovaných metodologii kvantitativní a kvalitativní část výzkumu do řady výzkumných otázek a hypotéz. Tyto jsou pak osou jednak sekundární analýzy dat Evropského výzkumu hodnot 1991-2017 (EVS), jednak vlastního šetření pomocí hloubkových rozhovorů. Všechny položené otázky jsou zodpovězeny datově podloženou argumentací.

2. Je práce vhodně strukturována? Navazují jednotlivé části textu plynule na sebe, je text věcný a logicky konzistentní?

Práce má vskutku přehlednou strukturu. Kapitoly a subkapitoly na sebe logicky navazují. Text je věcný a vychází z rozsáhlé znalosti relevantní literatury.

3. Je z práce patrná vazba tématu na zvolené okruhy SZZ ze sociologie, specializace a metodologie? Jsou pasáže týkající se zvolených okruhů harmonicky včleněné do celku bakalářské práce?

Je to trochu obtížné posoudit vzhledem k antropologickému zaměření specializace. I když jsou některé otázky v hloubkovém rozhovoru směřovány ke generační identitě, přeci jen převažuje sociologický pohled na proměnu hodnot a strategií v rámci stárnutí generací. Sekundární analýza dat z EVS nedává příliš podkladů ke generační identitě a tak není svorníkem pro interpretaci zjištěných výsledků. V části věnované metodologii autorka zjednodušeně odkazuje na diskusi vlastního kvalitativního šetření, i když nepochybně řešila i metodologické otázky spojené s provedenou sekundární analýzou dat.

4. Dokládají pasáže práce, ve kterých je rozvíjena vazba práce na státnicové okruhy, dostatečně hlubokou znalost studovaného tématu, problému či jevu na jeho teoretické nebo metodologické rovině? Je znalost zvoleného státnicového okruhu vhodně reflektována v analýze a při formulování závěru práce?

Co se týče výkladu metodologie jak vlastního šetření, tak sekundární analýzy dat nepochybně ano. V teoretické části práce autorka dokládá velmi dobrou orientaci v sociologických tématech. Reflexe tématu generačních identit je v závěrech práce naznačena, ale není klíčovým prvkem úvah nad výsledky jak kvantitativní, tak kvalitativní části.

5. Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Seznam literatury zahrnuje podle mě všechny relevantní zdroje. Autorka se opírá o převážně cizojazyčné texty.

6. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

V části věnované sekundární analýze jsou využity datové soubory EVS z let 1991, 1999, 2008, 2017

(všechny dosavadní běhy výzkumu realizovaného v ČR). Jde o uznávaný mezinárodní projekt, který proběhl ve většině evropských zemí. Provedená deskriptivní analýza plně odpovídá položeným výzkumným otázkám. S testováním hypotéz mám určitou nejasnost:

Prezentovat výsledky v jedné tabulce, s tím, že jsou vyznačena políčka, která nás v souvislosti s generacemi a vývojem jejich názorů v čase zajímají, považují za zdařilé (místo tří tabulek). I když bych měl jako vedoucí práce vědět, pro který vztah byl počítán chíkvadrát test hodnotící (ne)shodu procentních rozložení – jde totiž o tři vztahy - rozdíl mezi generacemi, proměna názorů generace X a proměna názorů generace Y v čase – musím požádat autorku práce o vysvětlení, proč uvádí jen jeden údaj i když komentuje posuny v procentech ve všech třech srovnáních. S každou analýzou je totiž svázána hypotéza, jejíž (ne) zamítnutí je postaveno na signifikanci hodnoty chíkvadrátu.

I když chápu potřebu využít všech relevantních znaků z výzkumů EVS, tak nepovažuji za šťastné řešení zformulovat 20 hypotéz a jim podřídit trochu stereotypní analýzu dat (třídění třetího stupně s testem stat. významnosti). Autorka měla uvážit, zda nevytvořit nějaké součtové znaky či indexy z vybraných položek dotazníku a s jejich pomocí popsat nějaké obecnější hodnoty či strategie.

V diskusi autorka správně poukazuje na určité limity sekundární analýzy dané pokrytím hodnotových orientací a strategií v EVS.

Na výsledky sekundární analýzy navazuje vlastní kvalitativní výzkum (hloubkové rozhovory s 6 participanty, kteří reprezentují tři zkoumané generace) s cílem doplnit informace o proměně hodnot a strategií během života. Jde o promyšlenou koncepci výzkumu. Zpracování poznatků z rozhovorů je provedeno s velkým nadhledem a porozuměním smyslu tohoto typu výzkumu. V příloze je uveden scénář rozhovoru, transkripce jednoho z rozhovorů a přehled kategorií otevřeného kódování. Prostě vše, jak má být.

7. Jaká je kvalita argumentů, o něž autorka opírá závěry, k nimž dospěla?

Kvalita argumentů v obou částech analýz je nepochybná.

8. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých? Jsou v práci jasně vyznačeny s uvedením původu části textu, které byly strojově vytvořeny nebo vznikly ze strojově vytvořených podkladů?

Vlastní tvrzení jsou jasně odlišena od převzatých. V práci se žádný text vytvořený strojově nevyskytuje.

9. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Úroveň odkazového aparátu je nadstandardní, při užití odkazu na literaturu jsou uvedeny stránky. Po jazykové stránce je práce v pořádku. Je napsaná čtivě. Prezentace dat z EVS je nápaditě provedena.

10. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

11. Náměty na diskusi při obhajobě práce.

*-Jaká zjištění ze sekundární analýzy EVS považujete za překvapivá?
-Překvapilo vás něco z hloubkových rozhovorů?*

12. *Vyplňuje pouze vedoucí práce*

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:
[6 %] Theses [12 %] Turnitin [] Ouriginal (Urkund)

Komentář vedoucího práce k výsledku kontroly:

Zjištěné shody jsou vesměs útržky vět, nikdy nejde o souvislejší text.

Celkové hodnocení práce:

Práci doporučuji k obhajobě. Jde o nadstandardní kvalifikační práci, jak v části teoretické, tak praktické. Pokud autorka vysvětlí určitou nejasnost spojenou s testováním hypotéz, navrhuji hodnocení A, jinak C.

Datum: 3.6.2024

Podpis: